09/09/2020

Διαζύγιο: Γονική αποξένωση και ψευδείς κατηγορίες

/ Επικαιρότητα

Διαδικτυακή μελέτη βάσει ερωτηματολογίου σχετικά με τη γονική αποξένωση και τις ψευδείς κατηγορίες δημοσίευσε η Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία Ενεργοί Μπαμπάδες, για τα δικαιώματα του παιδιού. Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, το 2017, δηλαδή το τελευταίο έτος με διαθέσιμα στοιχεία, στην Ελλάδα υπήρξαν 19.190 διαζύγια που αφορούσαν 16.103 ανήλικα παιδιά.

Με άλλα λόγια οι γονείς 44 ανήλικων παιδιών χωρίζουν, κατά μέσο όρο, κάθε ημέρα στη χώρα.

Το θέμα της γονικής αποξένωσης και των ψευδών κατηγοριών μετά από ένα χωρισμό απασχολεί τον τύπο αλλά και τους επιστήμονες διεθνώς όλο και περισσότερο.

Στην Ελλάδα ισχύει το νομολογιακό έθιμο της αποκλειστικής επιμέλειας, με το γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια να μετατρέπεται σε επισκέπτη του παιδιού περιοριζόμενος συνήθως σε δύο διανυκτερεύσεις το μήνα και μη έχοντας λόγο σε σημαντικά θέματα που αφορούν την ανατροφή του ή ακόμη και τον τόπο κατοικίας του. Οι συνθήκες αυτές, προφανώς, αποτελούν πρόσφορο έδαφος για ανάπτυξη της γονικής αποξένωσης.

Δεν είναι, λοιπόν, περίεργο ότι μια πρόσφατη μελέτη του Πανεπιστημίου Αιγαίου έδειξε πως, μετά από ένα διαζύγιο, το 75% των κοριτσιών και το 50% των αγοριών χάνει ουσιαστικά την επαφή με τον ένα γονέα του.

Καθότι τα στοιχεία στην ελληνική βιβλιογραφία και τον ελληνικό τύπο αναφορικά με το θέμα είναι ελάχιστα, οι «Ενεργοί μπαμπάδες, για τα δικαιώματα του παιδιού» ΑΜΚΕ πήραν την πρωτοβουλία να διεξάγουν μια διαδικτυακή έρευνα για τα φαινόμενα και τις συμπεριφορές γονικής αποξένωσης και ψευδών κατηγοριών.

Με την έρευνα αυτή, που διεξήχθη με τη βοήθεια ενός ανώνυμου ερωτηματολογίου, διερευνήθηκαν επίσης οι συνέπειες των συμπεριφορών αυτών για τον αποξενωτή γονέα, το εμπλεκόμενο παιδί, τον στοχοποιημένο γονέα, καθώς και την κοινωνία. Το ερωτηματολόγιο υιοθετήθηκε -μετά από τροποποιήσεις- από έναν σύλλογο γονέων στη Δανία ώστε να υπάρχει η δυνατότητα μελλοντικών συγκρίσεων. Αποτελέσματα της μελέτης παρουσιάστηκαν στο ψηφιακό συνέδριο «Σύγχρονης κοινωνίας, εκπαίδευσης και ψυχικής υγείας» του Πανεπιστημίου Αιγαίου (3-5 Ιουλίου 2020).

Δημοσκόπηση_Γονικής_Αποξένωσης-1

Τα κύρια ευρήματα της μελέτης, στην οποία συμμετείχαν 247 άτομα, ήταν:

- Μόνο 3,8% των παιδιών έχουν την προτεινόμενη -από τη συγχρονη επιστημονική βιβλιογραφία- επικοινωνία και με τους δύο γονείς (κατελάχιστο 35% του χρόνου με καθένα). Το γεγονός αυτό αποτελεί εγγενής αδυναμία του δικαστικού συστήματος στην Ελλάδα δημιουργώντας προϋποθέσεις γονικής αποξένωσης.
- Ένα στα δέκα παιδιά δεν έχει καμία επικοινωνία με τον πατέρα του.
- Στο 1/3 των περιπτώσεων το παιδί συχνά δεν θέλει να δει τον στοχοποιημένο γονέα λόγω του αποξενωτή γονέα
- Η μεταβολή του τόπου κατοικίας του παιδιού, η παράλειψη ενημέρωσης του μη έχοντος την επιμέλεια γονέα, η μη τήρηση δικαστικών αποφάσεων επικοινωνίας αποτελούν πολύ συχνές τακτικές αποξένωσης.
- Στο 60% των περιπτώσεων ο ένας γονέας προσπαθεί να στρέψει τις αρχές

ενάντια στον στοχοποιημένο γονέα

- Οι κατηγορίες ενδοοικογενειακής βίας, κυρίως σωματικής και ψυχολογικής, με αναφερόμενο θύμα το παιδί ή/και το γονέα, είναι εξαιρετικά συχνές
- Στο 81% των περιπτώσεων ένας δικηγόρος συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα στην αποξένωση/ψευδείς κατηγορίες, γεγονός που εγείρει δεοντολογικά θέματα στην άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος
- Στο 93% των περιπτώσεων το περιβάλλον του αποξενωτή συμμετέχει στην αποξένωση/ψευδείς κατηγορίες
- Σπάνια αναφέρονται σοβαρές συνέπειες για τον αποξενωτή γονέα, παρά το γεγονός ότι σε σημαντικό ποσοστό υπάρχουν στοιχεία που τεκμηριώνουν, έμμεσα ή άμεσα τις συμπεριφορές αποξένωσης και τις ψευδείς κατηγορίες. Αυτό θέτει προ των ευθυνών του, μεταξύ άλλων, το δικαστικό σύστημα.
- Οι συνέπειες για τον στοχοποιημένο γονέα είναι πολλαπλές και καταστροφικές, ιδίως αναφορικά με τη σχέση με τα παιδιά του, την οικονομική του κατάσταση, την ευεξία και σωματική του υγεία, την εμπιστοσύνη προς τις αρχές και τρίτους
- Σημαντικές ή καταστροφικές είναι πολύ συχνά και οι συνέπειες για την ευεξία και την εκπαίδευση των παιδιών
- 8,5% των στοχοποιημένων γονέων έχει αυτοκτονικές σκέψεις και 2% έχουν διαπράξει απόπειρα αυτοκτονίας
- 3,2% των εμπλεκομένων παιδιών έχει αυτοκτονικές σκέψεις • 45% των στοχοποιημένων γονέων είχαν έξοδα μέχρι €25.000 και 15% μέχρι €100.000
- Σε αρκετές περιπτώσεις η απώλεια εργασιακών ημερών για υποθέσεις γονικής αποξένωσης και ψευδών κατηγοριών ξεπερνά τις 50, κυρίως για αστυνομία, δικαστικό σώμα και δικηγόρους, αλλά και εμπλεκόμενους γονείς.
- Τα ευρήματα της έρευνας αυτής παρουσιάζουν αξιοσημείωτες ομοιότητες με αντίστοιχες έρευνες συλλόγων γονέων στο εξωτερικό όπως στη Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι συμπεριφορές γονικής αποξένωσης και οι ψευδείς κατηγορίες είναι φαινόμενα που δε περιορίζονται σε εθνικά σύνορα.